

“FORCIMI I MEDIAVE TË PAVARURA DHE PROMOVIMI I SIGURISË SË GAZETARËVE NË KOSOVË”

Rekomandimet nga Organizatat Mediale, Asociacioni i Gazetarëve,
Profesionistët e Mediave dhe Institucionet.

KosovaLive në bashkëpunim me Asociacionin e Gazetarëve të Kosovës – AGK, ka mbajtur katër tryeza të diskutimit në lidhje me mbrojtjen ligjore të gazetarëve, mbrojtjen e të drejtës autoriale në të ardhmen e gazetarisë, pozitën e gazetarëve në redaksi, etikën profesionale dhe nivelin e censurës tani përballë ndryshimeve teknologjike dhe qëndrueshmërinë e mediave lokale në vend.

Nga këto takime, janë përpiluar rekomandime konkrete, përmes diskutimeve me një varg aktorësh, siç janë: gjyqtarët, prokurorët, avokatët, policët, përfaqësuesit e autoriteteve rregullatore të medieve, gazetarët, studentët dhe aktorët tjerë të medieve.

- Në raste të dhunës ndaj gazetarëve në gjykata rekomandohet të pranohen edhe informacionet joformale si dëshmi të vlefshme për rastet;
- Rekomandohet që të gjitha mediet të kenë një avokat;
- AGK dhe institucionet tjera përkatëse të vazhdojnë bashkëpunimin për mbrojtjen e gazetarëve;
- Të ofrohen trajnime adekuate për punonjësit e Policisë së Kosovës që të aftësohen se si të trajtojnë rastet kur gazetarët sulmohen;
- Gjyqtarët duhet të jenë të trajnuar dhe të përgatitur për çështjet e të drejtave të autorit në gazetari në mënyrë që të jetë garantohet që procedura të shkojë sipas ligjit;
- Prokurorët duhet të kenë trajnime adekuate dhe të jenë të njoftuar me çështjet e të drejtave të autorit në gazetari në mënyrë që të garantohet që procedura të shkojë sipas ligjit;
- Këshillat prokuroriale dhe gjyqësore në akademinë e drejtësisë të mbajnë trajnime për gjyqtarët dhe prokurorët për këto çështje;
- Të ofrohen trajnime dhe praktikë adekuate për gazetarët e rinj, në mënyrë që të evitohen gabimet që bëhen nga vetë gazetarët në fillim të karrierës.
- Universiteti i Prishtinës të ofrojë praktikë për studentët e gazetarisë gjatë studimeve;
- Redaksitë të ofrojnë mentorim të afërt për praktikantët e tyre;
- Mediat çdo herë të publikojnë emrin e autorit/es të publikimit;
- Rekomandohet respektimi i të drejtave të gazetarëve sipas Ligjit të Punës, raportimi i problemeve në inspektoratin e punës në rast të shkeljes së këtij ligji nga punëdhënësi;
- Mediat të krijojnë udhëzime të brendshme që do t'i ofrohen stafit menjëherë kur ata të fillojnë punën, në mënyrë që të sigurohet se politikat editoriale dhe etika respektohen;
- Kryeredaktorët dhe redaktorët duhet të jenë përgjegjës për publikimet që shfaqen në mediat e tyre;
- Për gabimet që mund të ndodhin në punë gazetarët duhet të edukohen që të mos përsërisin gabimet dhe mos të përjashtohen nga puna automatikisht;
- Të ofrohet Edukim Medial formal dhe jo formal për qytetarët e Kosovës;
- Të ketë rregullim dhe vetërregullim brenda mediave online;
- Të themelohet një sindikatë për mbrojtjen e të drejtave të gazetarëve;
- Të krijohet një fond për mediat lokale në Kosovë, në mënyrë të krijimit të qëndrueshmërisë;
- Të krijohen ura bashkëpunimi mes institucioneve qendore, lokale dhe vetë-medieve
- Të përpilohet një ligj i financimit të medieve lokale, që të sigurohet mbulueshmëri e informatave për secilin rajon të Kosovës;
- Duke qenë se mediat lokale janë më pranë informacioneve në vende të ndryshme në Kosovë, duhet të ruhet autorësia e publikuesit të parë të lajmit.

Sektori i medias në Kosovë nuk është më i përshtatshmi për gratë romë, ashkallike dhe egjiptiane, qoftë si sektor apo vend pune. Pavarësisht përjashtimeve, këto gra hasin në vështirësi për t'u angazhuar dhe për të përparuar si krijuese të përmbajtjes mediale. Prandaj, gratë nga këto komunitete kanë tendencë të preken nga forma të shumta të diskriminimit, dhe të përballen me pengesa të theksuara në rrugëtimin e tyre drejt ndërtimit të një kariere solide si krijuese mediale në Kosovë.

KosovaLive ka zhvilluar një hulumtim me temën “Shkaqet thelbësore të pjesëmarrjes së ulët të grave nga minoritetet si krijuese mediale në mediat e Kosovës”, nga i cili janë përpiluar disa rekomandime.

- Të inicohet një rrjet i grave në medie që i përfshin edhe profesionistët nga grupet minoritare, posaçërisht krijueset mediale romë, ashkallike dhe egjiptiane;
- Të inicohet një rrjet i profesionistëve në medie (gra dhe burra) nga komunitetët romë, ashkallike dhe egjiptiane, që avokojnë për të drejtat e tyre dhe përfaqësim të duhur të komuniteteve të tyre në medie;
- Konferenca, takime (formale dhe joformale) të profesionistëve në medie, ku krijueseve mediale nga pakicat e marginalizuara etnike, u jepet hapësirë që sfidat e tyre të dëgjohen dhe të adresohen;
- Më shumë storie suksesi në medie ku vajzat dhe gratë romë, ashkallike dhe egjiptiane portretizohen si gra të fuqizuara, me arsimim, me arritje profesionale, dhe me agjenci;
- Mediet duhet referuar komuniteteve romë, ashkali dhe egjiptian si tri komunitete të ndara. Akronimi RAE, si shprehje diskriminuese, të mos përdoret në asnjë përmbajtje mediale.
- Të krijohen/mundësohen grupe mbështetëse për vajzat romë, ashkallike dhe egjiptiane në shkollë dhe komunitet në mënyrë që ato të shërbejnë si frymëzim për njëra-tjetrën që të qëndrojnë bashkë në shkollë;
- Këshillime karrierë për nxënëset nga komunitetët në shkolla të mesme që të ndjekin median si profesion;
- Të ofrohen bursa studimi në gazetari nga Universiteti i Prishtinës dhe kolegjet private në vend për studentët ashkallike, egjiptiane dhe romë;
- Të “ndërthuren” gjinia dhe etnia në përmbajtje mediale në mënyrë që diskriminimi i dyfishtë që gratë nga pakicat e marginalizuara etnike e përjetojnë të artikullohet dhe adresohet si duhet;
- Të inkurajohet portretizimi jostereotipik i komuniteteve në medie, në mënyrë që të theksohet potenciali i tyre dhe jo vetëm sfidat dhe vështirësitë e tyre;
- Fushata avokuese kundër racizmit në Kosovë dhe kundër gjuhës së urrejtjes me bazë etnike me një qasje që inkurajon empati për njëri-tjetrin, dhe përgjegjësi për bashkëjetesë ndëretnike dhe bashkëpunim;
- Fushata avokuese për diskriminimin e dyfishtë gjini-etni, me të cilin përballen gratë prej pakicave të marginalizuara etnike;
- Të adresohen trendet kapitaliste në medie, që mes tjerash, imponojnë kritere seksiste dhe raciste për gratë si krijuese mediale, dhe si ndikojnë këto kritere në gjithëpërfshirje gjinore dhe etnike në medie;
- Trajnime me gazetarë/e, redaktorë/e, producentë/e, dhe profesionistë/e të tjera në medie të Kosovës rreth gjithëpërfshirjes, stereotipeve, dhe portretizimit të komuniteteve të ndjeshme etnike;
- Bashkëpunim me mediet private përmes programeve të cilat jo vetëm që theksojnë sfidat që qytetarët/et e komuniteteve të marginalizuara etnike i hasin, por po ashtu ofrojnë hapësirë për storie suksesi që vë në pah arritjet dhe angazhimet profesionale të të rinjve dhe të rejave romë, ashkallinj dhe egjiptianë;
- Bashkëpunim ndëretnik ndërmjet organizatave dhe institucioneve mediale për të promovuar diversitetin gjinor dhe etnik, zgjidhjen e konflikteve ndëretnike dhe pluralitetin e zërave;
- Të përkrahen më shumë medie me bazë në komunitet në të gjitha rajonet me popullsi romë, ashkallike dhe egjiptiane.

Projekti “Forcimi i Mediave të Pavarura dhe Promovimi i Sigurisë së Gazetarëve në Kosovë” financohet nga Ministria e Punëve të Jashtme, Komonuelthit dhe Zhvillimit të Mbretërisë së Bashkuar përmes Ambasadës Britanike në Prishtinë dhe Albany Associates.

kosovalive

“STRENGTHENING INDEPENDENT MEDIA AND PROMOTING THE SECURITY OF JOURNALISTS IN KOSOVO”

Recommendations from Media Organizations, Journalists Association, Media Professionals and Institutions.

KosovaLive in collaboration with the Association of Journalists of Kosova (AJK) held four roundtable discussion regarding legal protection of journalists, copyright protection in the future of journalism, status of journalists in the newsroom, professional ethics and level of censorship now in the face of technological changes and sustainability of local media in the country.

From these meetings, concrete recommendations were drawn, through discussion with multiple actors such as: judges, prosecutors, lawyers, police officials, representatives of media regulatory authorities, journalists, students and other media actors.

- In cases of violence against journalists it is recommended that courts should accept informal informations as valid evidence in cases, too;
- It is recommended that all media have a lawyer;
- AJK and other respective institutions should continue their cooperation in protection of journalists;
- Adequate trainings for employees of the Kosovo Police should be offered so they could be equipped with skills on how to treat cases when journalists are attacked;
- Judges ought to be trained and prepared for issues of copyright in journalism in order to guarantee that the procedure would follow according to the law;
- Prosecutors should be adequately trained and acquainted with copyright issues in journalism in order to guarantee for the procedure to proceed according to the law;
- Prosecutorial and court councils in the justice academy should hold training for judges and prosecutors related to these issues;
- Training and adequate internship for young journalists should be offered, in order to avoid mistakes made by journalists themselves at the onset of their careers.
- University of Prishtina should offer practical work for journalism students during their studies;
- Newsrooms should offer close mentorship to their interns;
- Media should always publish names of authors of the publication;
- It is recommended that journalists' rights be protected under the Employment Law, and problems, should the law be violated by employers, be reported to Labour Inspectorate;
- Media should create internal rules to be presented to the staff once they start work, in order to ensure that editorial policies and ethics are respected;
- Editors-in-Chief and editors are to be responsible for publications featured in their media;
- Journalists should be educated for mistakes that may occur in their work, so they do not repeat mistakes and be fired automatically;
- Formal and informal media education should be made available to Kosovo citizens;
- There should be regulation and self regulation within online media;
- A union for the protection of the journalists' rights should be established;
- A fund for local media in Kosovo aimed at building sustainability, should be created;
- Cooperation bridges between central and local institutions and media, should be created;
- A law for financing local media should be drawn up, towards ensuring news coverage for each region in Kosovo;
- Given that local media are closer to information in various parts of Kosovo, copyright of the first publication should be preserved.

“Strengthening Independent Media and Promoting the Security of Journalists in Kosovo”, Recommendations from the research about the representation of women minority members as content producers.

Media sector in Kosovo is not the most appropriate for Roma, Ashkali and Egyptian women, be it as a sector or job. Notwithstanding exceptions, these women encounter difficulties in engaging and advancing as creators of media content. Thus, women from these communities tend to be affected by various forms of discrimination and encounter considerable obstacles in their path toward building a solid career as media creators in Kosovo.

KosovaLive conducted a research on “Basic reasons for low participation of minority women as media content creators in Kosovo media”, with several recommendations deriving from it.

- A Women network in media should be initiated that would include all professionals from minority groups, in particular media content creators from Roma, Ashkali and Egyptian communities.
- A network of professionals in the media (women and men) from Roma, Ashkali and Egyptian communities, should be initiated, that would advocate for their rights and proper representation of their communities in the media;
- Conferences, meetings (formal and informal) of media professionals, should be held, where media content creators from marginalized ethnic minorities are given space for their challenges to be heard and addressed;
- More success stories in the media, where Roma, Ashkali and Egyptian girls and women are portrayed as empowered, educated women, with professional achievements and agency;
- Media should refer to Roma, Ashkali and Egyptian as three separate communities. RAE acronym, as a discriminatory term, should not be used in any media content.
- Support groups for Roma, Ashkali and Egyptian girls should be created/enabled in schools and communities to serve as an inspiration for each other to stay together in school.
- Career counseling for students from communities in high schools, so they pursue media as a profession;
- Scholarships for journalism studies should be offered for Ashkali, Egyptian and Roma students at the University of Prishtina and private colleges
- Gender and ethnicity should be “intertwined” in media content so that double discrimination that women from marginalized ethnic minorities are subject to is articulated and addressed;
- Non stereotypical portrayal of communities in the media should be encouraged, stressing their potential, rather than solely challenges and adversities;
- Shortcomings in the implementation of the Kosovo Civil Service Law, that requires 10% representation of underrepresented communities in public institutions, should be emphasized;
- Advocacy campaign against double gender-ethnic discrimination, that women from marginalized ethnic minorities encounter;
- Capitalist trends in the media should be addressed, that among others, impose sexist and racist criteria for women and media content creators, and how these criteria affect gender and ethnic inclusion in the media.
- Training for journalists, editors, producers and other professionals in the Kosovo media on inclusion, stereotypes, and portrayal of sensitive ethnic communities;
- Cooperation with private media through programs that not only stress challenges that marginalized ethnic communities encounter, but also provide space for success stories that draw attention to professional commitment and achievements of young Roma, Ashkali and Egyptian youth;
- Interethnic cooperation between media organizations and institutions towards promoting gender and ethnic diversity, interethnic conflict resolution and pluralism of voices.
- More community based media should be supported in all the regions with Roma, Ashkali and Egyptian populations.

The Project “Strengthening Independent Media and Promoting the Security of Journalists in Kosovo” is funded by the Foreign, Commonwealth and Development Office through the British Embassy in Pristina and Albany Associates.

kosovalive

“JAČANJE NEZAVISNIH MEDIJA I UNAPREĐENJE BEZBEDNOSTI NOVINARA NA KOSOVU”

Preporuke medijskih organizacija, udruženja novinara, medijskih profesionalaca i institucija.

KosovaLive u saradnji sa Udruženjem Novinara Kosova (UNK) održala je četiri okrugla stola o pravnoj zaštiti novinara, zaštiti autorskih prava u novinarskoj budućnosti, u svetlu tehnoloških promena u zemlji.

Iz diskusija tokom ovih susreta sa jednim nizom aktera kao što su: sudije, tužioci, advokati, policajci, predstavnici medijskih regulatornih autoriteta, novinari, studenti i drugi medijski akteri, su proizašle i preporuke.

- U slučajevima nasilja nad novinarima preporučuje da sudovi, kao merodavni dokaz za slučajeve, prihvate i neformalne informacije;
- Preporučuje se svim medijima da imaju advokata;
- UNK i ostale relevantne institucije da nastave saradnju na zaštiti novinara;
- Da se pruže adekvatni treninzi službenicima Kosovske Policije kako bi bili osposobljeni za rešavanje slučajeva napada na novinare;
- Sudije treba da budu trenirane i pripremljene po pitanju autorskih prava u novinarstvu kako bi se garantovalo da se procedura odvija po zakonu;
- Tužioci treba da imaju adekvatne treninge i da budu upoznati sa pitanjima autorskih prava u novinarstvu kako bi se garantovalo da se procedura odvija po zakonu.
- Tužilačka i Sudska Veća u pravnoj akademiji treba da održavaju treninge za sudije i tužioce oko ovih pitanja;
- Da se ponude adekvatni praktični treninzi za mlade novinare, kako bi se izbegle greške od strane samih novinara na početku karijere.
- Univerzitet u Prištini da pruži stručnu praksu studentima novinarstva tokom studija;
- Redakcije da svojim pripravicima pruže blisko mentorstvo;
- Mediji da uvek objave ime autora publikacije;
- Preporučuje se uvažavanje prava novinara prema Zakonu o Radu, prijavljivanje problema pri Inspekciji za Rad u slučaju kršenja ovog zakona od strane poslodavca;
- Mediji da pripreme unutrašnja uputstva koji će biti na dostup osoblju čim budu započeli sa radom, kako bi se obezbedilo uvažavanje uređivačke politike i etika, i čiji urednici moraju biti odgovorni za publikacije koje će biti objavljene u njihovim medijima;
- Novinari treba da se edukuju da ne ponavljaju greške i da se automatski ne otpuštaju sa posla za greške koje se mogu činiti tokom posla;
- Da se građanima Kosova pruži formalna i neformalna medijska edukacija ;
- Da unutar onlajn medija postoji regulisanje i samoregulisanje;
- Da se osnuje sindikat za zaštitu prava novinara;
- Da se stvori fond za lokalne medije na Kosovu usmeren ka izgradnji samoodrživosti;
- Da se izgrade mostovi saradnje između centralnih i lokalnih institucija i samih medija;
- Da se izradi zakon o financiranju lokalnih medija, kako bi se obezbedila pokrivenost informacija za svaki region na Kosovu;
- Budući da su lokalni mediji bliži informacijama u raznim sredinama na Kosovu, mora se zaštititi autorstvo prvog objavljivača

Medijski sektor na Kosovu, ni kao sektor ni kao radno mesto, nije najprikladniji za žene romske, aškalijске i egipćanske pripadnosti. Uprkos izuzetaka, ove žene se suočavaju sa poteškoćama pri angažovanju i napredovanju kao stvarateljke medijskih sadržaja. S toga, žene iz ovih zajednica su sklonije suočavanju sa mnogobrojnim oblicima diskriminacije, i sa izraženim preprekama na putu ka izgradnji jedne solidne karijere kao medijske stvarateljke na Kosovu.

KosovaLive je sproveda istraživanje na temu “Osnovni razlozi niskog učešća žena iz manjinskih zajednica kao medijskih stvarateljki u Kosovskim medijima”, iz kojeg je pripremljeno nekoliko preporuka.

- Da se inicira mreža žena u medijima koja obuhvata i profesionalce iz manjinskih grupa, naročito romske, aškalijске i egipćanske medijske stvarateljke;
- Da se inicira mreža profesionalaca u medijima (žene i muškarci) iz romskih, aškalijških i egipćanskih zajednica koji zagovaraju njihova prava i adekvatnu zastupljenost njihovih zajednica u medijima;
- Konferencije, (formalni i neformalni) susreti profesionalaca u medijima, tokom kojih se medijskim stvarateljicama iz marginalizovanih etničkih manjina, pruža prostor da se njihovi izazovi čuju u adresiraju;
- Više uspešnih priča u medijima, gde se romske, aškalijске i egipćanske devojke i žene prikazuju kao osnažene, školovane i profesionalno uspešne, i sa agencijom;
- Mediji treba da se odnose sa romskim, aškalijškim i egipćanskim zajednicama kao odvojenim zajednicama. Da se akronim RAE, kao diskriminatorni naziv, ne upotrebljava ni u jednom medijskom sadržaju.
- Da se stvore grupe za podršku romskim, aškalijškim i egipćanskim devojkama u školama i zajednicama kako bi služile kao nadahnuće jedno-drugeo kako bi bile zajedno u školi.
- Karijerno savetovanje za učenike iz zajednica u srednjim školama kako bi medije posmatrale kao profesijom.
- Da se ponude studijske stipendije za novinarstvo na Univerzitetu u Prištini i privatnim koledžima za aškalijске, egipćanske i romske studente.
- Da se u medijskim sadržajima “isprepletu” pol i etnicitet kako bi se artikulisala i adresirala dvojna diskriminacija s kojom se suočavaju žene iz marginalizovanih etničkih manjina.
- Da se podstakne nestereotipno portretizovanje zajednica u medijima, kako se istakao njihov potencijal, a ne same izazovi i poteškoće.
- Da se što više ističe nesprovođenje Zakona o Civilnoj Službi na Kosovu koji zahteva 10% zastupljenosti nedovoljno zastupljenih zajednica u javnim institucijama.
- Zagovaračka kampanja protiv racizma na Kosovu i protiv etničko zasnovanog jezika mržnje, pristupom koji podstiče empatiju jednog za drugog, i odgovornost za međuetnički suživot i saradnju;
- Zagovaračka kampanja za dvojni diskriminaciju pol-etnicitet, s kojom se suočavaju žene iz etnički marginalizovanih manjina;
- Da se adresiraju kapitalistički trendovi u medijima, koji između ostalog, nameću seksističke i rasističke kriterijume za žene kao medijskih stvarateljki, i kako ovi kriterijumi utiču na polnu i etničku inkluzivnost u medijima;
- Treninzi za novinare, urednike, producente i ostale profesionalce u Kosovskim medijima oko inkluzivnosti, stereotipova i potretiziranja osetljivijih etničkih zajednica.
- Saradnja sa privatnim medijima putem programa koji ne ističu samo izazove s kojim se suočavaju građani/grādanke iz etnički marginalizovanih zajednica, već isto tako nude prostor za uspešne priče u kojima se ističu uspesi i profesionalna angažovanja mladih roma, aškalijki i egipćanki;
- Međuetnička saradnja među medijskim organizacijama i institucijama u cilju promovisanja polne i etničke raznolikosti, rešavanja međuetničkih konflikata i pluralizma glasova;
- Da se podrži više medija iz zajednica u svim regionima sa romskom, aškalijškom i egipćanskom populacijom.

Projekat "Jačanje nezavisnih medija i unapređenje bezbednosti novinara na Kosovu" finansiraju Kancelarija za spoljne poslove, Komonvelt i razvoj preko Britanske ambasade u Prištini i Albani Associates.

kosovalive